

rozporządzeń, bez wiedzy i zezwolenia panującego. Mimo to jednak, sprzedaje Jerzy Czartoryski monaster siostrze swojej Helenie Hornostajowej (*monasterium sorori suae vendidisset*) i kollacją na nią przelewa. Zygmunt III, zważając sprzedaż takową za nieprawą, przeciwną chwale Bożej i woli przodków, uznał ją za żadną i nie była, kollacją zaś przywraca Mik. Czartoryskiemu, synowi Jerzego. Przychylając się następnie monarcha do prośby Mikołaja, wciela 1630 r. Pere-sopnicę z gruntami i budynkami do mansyonaryi klewańskiej na wieczne czasy. ⁽¹⁾—Wieś ta, mająca wały opasujące niegdyś istniejące zamczysko, leży 1½ mili od Klewania, a pół mili od rozwalin zamku Żukowa.

Równie nad rzeczką Ustyą i wielkim stawem. Jedno z dawniejszych miasteczek w tej części kraju, otrzymać mogło nazwę od położenia swego na równym miejscu.—Na początku XVI wieku należało do jakiejś owdowiałej księżny: Maryi Siemionowej Rowieńskiej, której zachodzący spór z Dziewszycami o majątności wiejskie, roztrzyga 1515 r. Zygmunt I. ⁽²⁾ Że majątność ta należała do ks. Ostrogskich, dowodzi zapis 1548 r., mocą którego Beata z Kościeleckich, wdowa po ks. Elia-szu, uposaża kościół w Równem. Przechodząc miasto przez różne ręce, stało się własnością ks. Lubomirskich; z tych Józef Ssta Romanowski, otrzymał przywilej 1778 r. na jarmark czteroniedzielny, poczynający

(1) Z archiwum głów. w Warszawie.

(2) Ob: *Źródła do dziejów pols. II.* 390.—*Wzmiankowana księżna, czy nie jest Olizarowa? Niesiecki bowiem pod Iwanem ks. Ostrogskim mówi: druga jego córka (nie wyraża imienia), za kniazia Siemiona Olizara wydana. T. L.*

się w dniu ś. Jerzego podług kal. rus.—Jest tu pałac, przekształcony z dawnego zamku.

2. POWIAT WŁODZIMIERSKI.

Włodzimierz (*Vladimiria, Vlodimieria*) nad rzeczką Ług. Pierwiastkowych dziejów miasta, trudno się dobać; giną one w odległej, a nierozświeconej starożytności. Powszechnie utrzymują: iż Włodzimierz W. ks. kijowski, oparłszy swój oręż o Bug, założył gród od swego imienia nazwany; dzieląc zaś państwo około 1000 r. między 12 synów, przeznaczył Poświdowi ziemie wołyńskie, które od głównego miasta przybrały nazwę księstwa Włodzimierskiego. Mnożące się rozterki i zamieszania między książętami ruskimi, dotkliwie czuć się dawały miastu, które oblegane i zdobywane, mianowicie 1097 i 8, 1123 i t. d. zmieniało swych władców. Korzystając Kazimierz Sprawiedliwy z ich wojen domowych, zabrał 1179 r. przyległe koronie prowincye, osadził Włodzimierz załogą i Starostę w nim postanowił. Chwilowy był to zabór, miasto znowu należeć poczęło do książąt ruskich, a 1240 r. srodze przez Tatarów zniszczone zostało. Ostatnim panującym był Włodzimierz, kiedy 1320 r. obróciwszy Gedymin szablę na książąt ruskich, obległ najprzód zamek tutejszy. „Bronili się oblężeni, póki im nie przyszedł na odsiecz sam książę, prowadząc Wołyńców z Tatarami. Wydana bitwa pod zamkiem, w czasie której Włodzimierz poległ. Przestraszeni śmiercią księcia Wołyńcy, poddali się zwycięzcy, a zamek mu bramy otworzył”. ⁽¹⁾ Po zgonie Gedymina, otrzymał

(1) *Naruszewicz.*